

VA-rapport 2005:1

Vetenskapen i Samhället

**– resultat från SOM-
undersökningen 2004**

Förord

Intresse och engagemang för kunskap och vetenskap är den nödvändiga basen för det snabbt framväxande kunskapssamhället. Men ny kunskap blir inte levande utan fotfäste hos människor; i deras viljor, tankar, idéer och känslor. Därför krävs dialog mellan forskare och den breda allmänheten. Den ideella föreningen Vetenskap & Allmänhet, VA, arbetar för att öka det aktiva kunskapsengagemang hos de många.

VA skall sträva efter att åstadkomma samtal som utgår från frågor som engagerar människor på deras egna arenor. För att utröna vad samtalens presumtiva deltagare tycker genomför VA studier.

I projektet "Vetenskapen i Samhället" studerar VA och SOM-institutet vid Göteborgs universitet opinionen i Sverige på det vetenskapliga området. VAs referensgrupp för opinionsundersökningar, under ledning av Björn Fjæstad, medverkar vid utformningen av frågorna. 3 000 enkäter gick hösten 2004 till ett riksrepresentativt urval av den svenska befolkningen. Svaren har bearbetats och analyserats under våren. I denna skrift, VA-rapport 2005:1 **Vetenskapen i Samhället** – resultat från SOM-undersökningen 2004, presenteras undersökningens resultat av professorerna Sören Holmberg och Lennart Weibull.

Undersökningen får gärna citeras med angivande av VA som källa. Denna och övriga studier kan också hämtas från www.v-a.se

Vår förhoppning är att dessa intresseväckande resultat skall ge vägledning och idéer till många insatser för att stärka VA-dialogen och skapa ett brett kunskapsengagemang.

Vetenskap & Allmänhet juni 2005

Camilla Modér
Generalsekreterare

ISSN: 1653-6843
ISBN 13: 978-91-85585-17-5 (tryckt)
ISBN 10: 91-85585-17-3 (tryckt)
urn:nbn:se:vetenskapochallmanhet-2005-1 (pdf)

Utgivare: Vetenskap & Allmänhet, VA
Box 5073, 102 42 Stockholm
Telefon: 08-791 29 00
Fax: 08-611 56 23
E-post: info@v-a.se
Webbplats: www.v-a.se

Innehåll

I. Viktigt med forskning på världsbästa nivå	7
Kunnighet	9
Förtroende för forskning inom olika fakultetsområden	12
Förtroende för forskare som yrkesgrupp	14
Förtroende centralt för viljan att satsa på spetsforskning	15
Noter	15
II. Tabeller	17

I. Viktigt med forskning på världsbästa nivå

Sören Holmberg

Lennart Weibull

Svenska folket tycker det är viktigt att vi i Sverige satsar på forskning på världsbästa nivå. Vi har under åren 2002-2004 ställt frågan för sammanlagt fjorton olika forskningsområden och fått klara majoriteter som svarat mycket eller ganska viktigt för tio av områdena. Medicinsk forskning toppar med över 90 procent som vill se spetsforskning när det gäller cancer och reumatiska sjukdomar. Den nya gentekniken får ett något svagare stöd, cirka 60 procent anser det viktigt med världsbästaforskning på området. "Nyttiga" forskningsområden som miljö, energi och teknik hamnar också högt med upp emot 90 procent som tycker det är viktigt med högkvalitativ forskning. Andra "nyttiga" områden som det nya IT-fältet men också det gamla området transportteknik åtnjuter inte ett lika starkt opinionsstöd. Cirka 60 procent anser spetsforskning är viktig när det gäller IT och 71 procent när det gäller transportteknik.

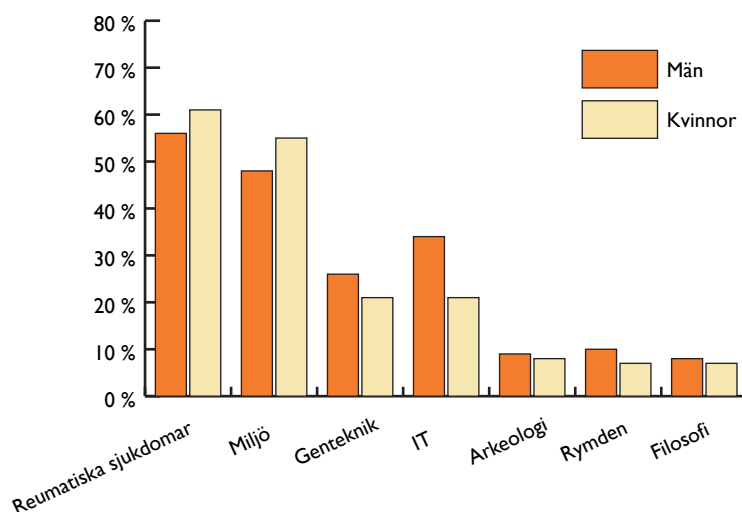
Alla de här forskningsområdena handlar om medicin, teknik och naturvetenskap. Och på de områdena är alltså klara majoriteter av svenska folket överens om av vi forskningsmässigt skall ligga vid forskningsfronten. När vi kommer in på samhällsvetenskap och humaniora återfinns inte längre någon konsensus om forskningsprioritering och intresset minskar för att forskningen skall vara världsbäst. Vi har endast frågat om ett begränsat antal områden men nationalekonomi är det enda samhällsvetenskapligt-humanistiska ämnet som når över ett femtioprocentigt opinionsstöd som spetsforskningsområde. Sjuttio procent anser att det är mycket eller ganska viktigt att nationalekonomisk forskning bedrivs på världsbästa nivå i Sverige. Motsvarande resultat för mindre "nyttiga" områden som historia, arkeologi och filosofi ligger kring endast 30-40 procent. Ett naturvetenskapligt område hamnar också här nere i bottenlistan. Det är den kortsiktigt "onyttiga" rymdforskningen som enbart 35 procent tycker det är viktigt att vi spetsatsar på.

Mönstret är tämligen tydligt. Svenska folkets prioritering av vilka områden vi bör spetsforska på är till stor del styrd av en nyttobedömning. Och det gynnar medicin och teknik – och ekonomi. Kultur- och upplevelseorienterad forskningsområden av humanistiskt slag röner ett mycket mer blandat intresse. Inom de områdena är det i själva verket fler människor som inte vill satsa på spetsforskning än som vill det. Många politiker kommer att nicka instämmande när de ser dessa resultat. De gör samma bedömningar. Åtminstone tycks det så om man kan döma efter forskningspropositionen 2005.

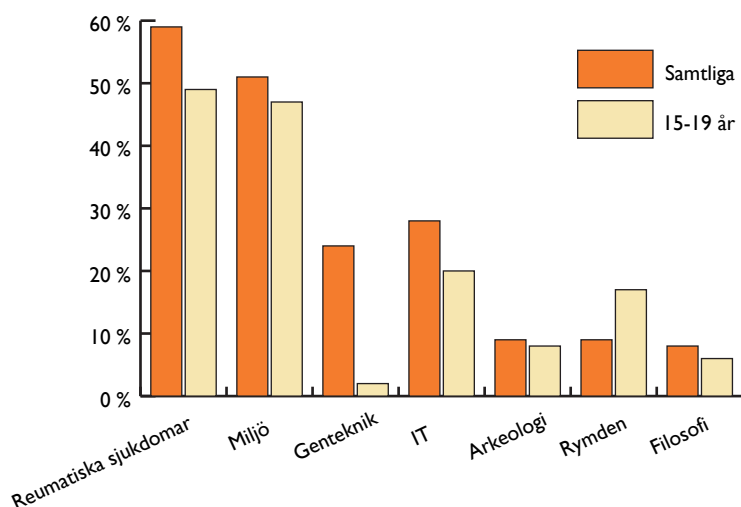
Men det är också tydligt att forskningsprioriteringarna inte enbart styrs av mer eller mindre uttalade nyttokalkyler. Även andra faktorer som berördhet, samhälleliga värderingar och empati spelar in. Det kan man se när man studerar hur olika grupper prioriterar delvis olika. Och som vi ska se senare är också kunskaper och förtroende viktiga i sammanhanget.

Resultaten i Figur 1-3 (se även tabell A1 och A2) redovisar mer i detalj våra resultat. Mätningarna har gjorts av SOM-institutet inom ramen för forskningsprojektet Vetenskapen i Samhället (ViS). Den ideella föreningen Vetenskap & Allmänhet, VA har varit finansär.

Figur 1. "Hur viktigt anser Du det vara att det i Sverige satsas på forskning på världsbästa nivå inom följande områden?" Andel män respektive kvinnor som svarat "mycket viktigt". För detaljerade svarsresultat, se tabell A1 och A2.

Människors prioriteringar när det gäller forskning ser förhållandevis lika ut i olika sociala grupper. Vissa mindre skillnader finns dock. I studien 2004 ville kvinnor jämfört med män satsa något mer på forskning kring reumatiska sjukdomar och miljö, medan män något mer än kvinnor prioriterade forskning om genteknik och IT. När det gäller det låga intresset för spetsforskning inom arkeologi, filosofi och rymden var kvinnor och män i huvudsak ense.

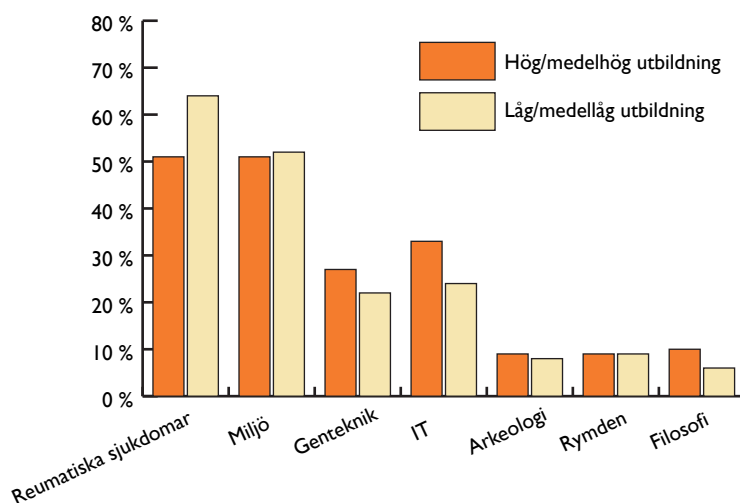
Figur 2. "Hur viktigt anser Du det vara att det i Sverige satsas på forskning på världsbästa nivå inom följande områden?" Andel som svarat "mycket viktigt" av samtliga svarande samt av gruppen 15-19 år. För detaljerade svarsresultat, se tabell A1 och A2.

Åldersskillnader i bedömningarna var något mer påtagliga för vissa forskningsområden, till exempel när det gäller reumatiska sjukdomar som äldre forskningsprioriterade klart mer än yngre. Genomsnittligt finns en viss tendens att de allra yngsta mellan 15 och 19 år överlag ville satsa något mindre på världsbästa forskning än äldre människor. Det enda område där de yngsta ville satsa mer än äldre är rymdforskning.

Utbildningsskillnaderna är också små, utom när det gäller reumatiska sjukdomar och IT. Lågutbildade (som ofta är äldre) forskningsprioriterar reumatismforskning klart mer än högutbildade. När det gäller IT är mönstret det omvända. Högutbildade är mer intresserade av spetsforskning än lågutbildade. Ett visst åsiktsmönster av samma slag finns också när det gäller genteknik; högutbildade är något mer intresserade av högkvalitativ forskning än lågutbildade.

Figur 3. "Hur viktigt anser Du det vara att det i Sverige satsas på forskning på världsbästa nivå inom följande områden?" Andel som svarat "mycket viktigt" av dem med hög eller medelhög respektive låg eller medellåg utbildning. För fler svarsresultat, se tabell A1 och A2.

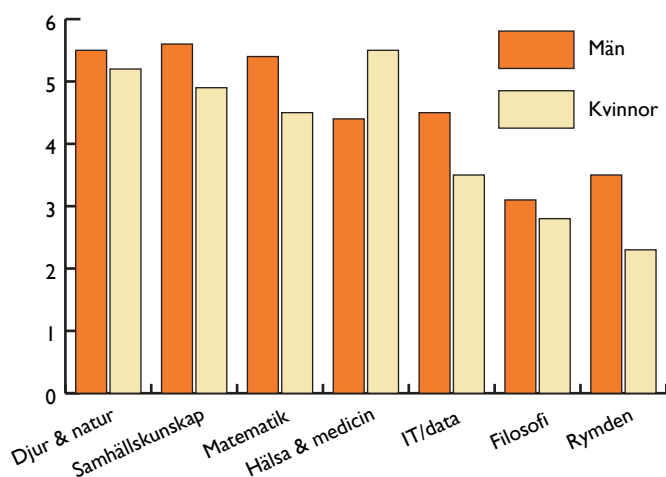

Forskningsbedömningarna är också mycket likartade när vi ser på människors partisympatier. Genomsnittligt sett är sympatisörer till socialdemokraterna, centerpartiet och kristdemokraterna något mindre positiva till satsningar på världsbästa forskning än anhängare till v, mp, fp och m. Men vi talar bara om små skillnader. Några detaljresultat kan dock vara illustrativa. Sympatisörer till v och mp är mest positiva till miljöforskning och till satsningar på filosofi. Moderata och folkpartistiska sympatisörer toppar när det gäller att prioritera forskning om genteknik och IT. Kristdemokrater och moderater är de som är mest för att forskningssatsa på reumatiska sjukdomar. Partiskillnaderna är dock för små för att vi skall kunna tala om någon partipolitiserings av forskningens inriktning bland väljarna. När vi i öppna enkätfrågor efterhör vad människor tycker är viktiga samhällsproblem är det också fortfarande mycket sällsynt att forskningsfrågor kommer upp; färre än en procent nämner forskning explicit. Det är bara att konstatera att forskningspolitik inte är ett politiserat område bland svenska väljare.

Kunnighet

Ett av ViS-projektets huvudfrågeställningar är i vad mån människors åsikter om forskningsprioriteringar är kopplade till kunskaper och förtroende för vetenskap. Vi har sett att nyttighetsbedömningar och kanske också egen nytta har betydelse när människor forskningsprioriterar. Men hur är det med en så rationell faktor som insatthet/kunskap och en så affektiv/kognitiv faktor som förtroende, vilken roll spelar de när människor avgör vad som bör spetsforskas om? Vår hypotes är att det främst är förhållandevis kunniga människor med förtroende för vetenskap som vill satsa offensivt på spetsforskning. Vi börjar prövningen med att se på kunskapsfaktorn.

Vi har mått på undersökningspersonernas egna subjektiva bedömning av den egna kunnigheten inom olika vetenskapsområden såväl som mer objektiva mått på graden av *de facto* kännedom om vad som är vetenskap. Resultaten i figur 4 visar hur kunniga människor bedömer sig vara inom sju olika vetenskapsområden. Skillnaderna är rätt stora mellan olika områden. Mest kunniga tycker svenska folket sig vara när det gäller djur&natur respektive samhällskunskap, minst uppfattar man sig vara inom områden som filosofi och rymden.

Figur 4. "Hur kunnig anser Du personligen att Du är inom följande områden?" Egen bedömning på en skala från 0 till 10 där 0 betyder helt okunnig och 10 mycket kunnig. Uppdelning på ålder, utbildningsnivå och politisk preferens ges i tabell A3.

Bedömningen av den egna kunskapen ser relativt olika ut inom olika sociala och politiska grupper (se tabell A3). Genomsnittligt sett tycker sig män, medelålders, högutbildade och fp-respektive m-sympatisörer vara mest kunniga. Minst kunniga uppfattar man sig vara bland kvinnor, bland de äldsta, bland lågutbildade och bland sympatisörer till centerpartiet, kristdemokraterna och socialdemokraterna. Kvinnor uppfattar sig som kunnigare än vad män gör på ett område – hälsa & medicin. De allra yngsta tycker sig vara kunnigare än vad äldre gör på två områden – IT och rymden – och genomsnittligt uppfattar sig yngre ungefär lika kunniga som vad medelålders gör. De partipolitiska skillnaderna i kunskapsbedömningarna är små inom de flesta av områdena. Lite intressant är det dock att sympatisörer till vänsterpartiet och miljöpartiet uppfattar sig själva som kunnigast på filosofi, klart mer så än t ex socialdemokrater och centerpartister gör. När det däremot gäller kunskaper i matematik placerar sig inte v- och mp-sympatisörer överst. Där hamnar istället folkpartister och moderater. Ur demokratisk synvinkel kan det ses som bra att partiskillnaderna är relativt små när det gäller upplevelsen av kunskaper i samhällsfrågor. De skillnader som finns visar dock att v- och fp-sympatisörer tycker sig vara mest kunniga med c- och kd-väljare på sista platserna. Bakom resultatet ligger främst skillnader i utbildningsnivå.

När vi prövar sambandet mellan människors uppfattningar om sin egen subjektiva kunskap inom olika vetenskapsområden och viljan att satsa på spetsforskning i Sverige visar det sig vara positivt precis som vi förväntade oss enligt hypotesen. Korrelationen (r) mellan ett sammanfattande mått på graden av uppfattad kunnighet om olika vetenskapsområden och vårt sammanlagda index för i vilken utsträckning man vill satsa på spetsforskning är $+0.15$; knappast ett imponerande starkt samband men dock positivt¹. Människor som uppfattar sig som kunnigare inom skilda vetenskapsfält är mer positiva till forskningssatsningar än människor som tycker sig vara mindre kunniga.

Uppfattad kunnighet är inte oviktig, men dock inte lika viktig som objektiv kunskap. Resultaten i tabell 1 representerar ett sätt att någorlunda enkelt få ett mått på människors "objektiva" kunskaper om vad vetenskap är. Vi talar alltså inte om ämneskunskaper utan om kännedom om vad som konventionellt brukar definieras som vetenskap. Mätningen gäller hur svenska folket bedömer graden av vetenskaplighet inom ett antal kunskapsområden. Sammanlagt under åren 2002-2004 har vi frågat om nio olika områden. Sju av dem brukar betraktas som vetenskaper med hemhörighet på de flesta universitet. Två brukar klassificeras som icke-vetenskaper utan hemvist på seriösa universitet. Att Lunds universitet nyligen accepterat en donationsprofessur med inriktning mot bland annat parapsykologi har väckt ett visst uppseende och diskussion.

I samtliga fall utom ett har folkets övervikt placerat kunskapsfälten på det konventionellt riktiga sättet. Astronomi, nationalekonomi, historia, biologi, statskunskap och filosofi har bedömts vara vetenskapliga medan astrologi och parapsykologi har utpekats som inte vetenskapliga. Undantaget är teologi som är ett universitetsämne men som av fler svenskar betraktas som icke-vetenskapligt (43 procent) än som vetenskapligt (18 procent).

Ser vi närmare på resultaten 2004 blir man inte imponerad av utfallet. Samstämmigheten om vad som är vetenskap är inte särskilt stor. Att endast 62 procent respektive 79 procent korrekt klassificerar astronomi och biologi som vetenskaper är naturligtvis inte bra. Att enbart 42 respektive 38 procent bedömer statskunskap och filosofi som vetenskaper är mycket låga siffror, även om man kanske kan ursäkta en del med att vi här har att göra med ämnen som sysslar med forskningsfrågor som är samhällligt och politiskt kontroversiella. Men det är uppenbart att både statskunskap och filosofi behöver stärka sina profiler som objektiva och opartiska vetenskaper.

Tabell 1 "I vilken utsträckning bedömer Du följande områden som vetenskapliga?" Uppdelning på kön, ålder, utbildningsnivå samt politisk preferens ges i tabellerna A4-A8.

	inte alls vetenskapligt (1,2)	mittsvar (3)	i högsta grad vetenskapligt (4,5)	ingen uppfattning	summa procent
astronomi					
2002	9	17	57	17	100
2003	8	14	59	19	100
2004	8	15	62	15	100
astrologi					
2002	56	13	13	18	100
2003	53	13	15	19	100
2004	59	12	14	15	100
nationalekonomi					
2002	12	23	52	13	100
2003	12	22	48	18	100
historia					
2003	13	23	49	15	100
biologi					
2002	3	9	77	11	100
2003	2	6	80	12	100
2004	2	8	79	11	100
parapsykologi					
2002	49	16	14	21	100
2004	54	18	11	17	100
teologi					
2002	43	21	18	18	100
statskunskap					
2002	17	25	42	16	100
filosofi					
2002	19	26	38	17	100

Kommentar: Undersökningspersonerna fick besvara frågan med hjälp av en skala mellan 1 (inte alls vetenskapligt) och 5 (i högsta grad vetenskapligt). "Rätt" svar har inringats.

Direkt nedslående är dock att endast 59 respektive 54 procent pekar ut astrologi och parapsykologi som icke-vetenskaper och att 14 respektive 11 procent bedömer områdena som vetenskapliga. Och här är det främst de allra yngsta mellan 15 och 19 år som hamnar mest snett. Hela 21 procent bland dem uppfattar astrologi som vetenskap. Motsvarande siffra för parapsykologi är på samma nivå, 20 procent.²

Om vi slår samman svaren när det gäller bedömningen av vetenskapligheten för områdena astronomi, astrologi och biologi får vi fram ett fungerande mått som säger någonting om graden av ”objektiv” kunskap om vad som är vetenskap. En analys med ett sådant mått visar på förhållandevis klara kunskapsskillnader mellan olika utbildningsgrupper – högutbildade är påtagligt kunnigare än lågutbildade – men också på enbart smärre skillnader mellan andra sociala och politiska gruppers kunskaper.

De mönster vi finner känns dock igen från tidigare mätningar. Män är något mer kunniga än kvinnor. De yngsta och de äldsta är mindre kunniga än medelålders personer. Regelbundna morgontidningsläsare och regelbundna tittare på SVTs nyhetssändningar är kunnigare än personer som inte läser morgontidning eller tittar på Rapport eller Aktuellt i SVT. Kvällstidningsläsning och tittande på nyhetssändningar i TV4 har ett rakt motsatt samband med kunskap om vad som är vetenskap. Vi implicerar givetvis inte något enkelt kausalt samband, men regelbundna kvällstidningsläsare och regelbundna tittare på TV4 Nyheterna är mindre kunniga än personer som inte läser kvällstidningar eller följer nyheterna i TV4. Partipolitiskt är sympatisörer till folkpartiet och miljöpartiet i genomsnitt kunnigast. I botten hamnar socialdemokrater och centerpartister. Det måste dock ånyo betonas att vi inte talar om några stora skillnader.

Vårt ”objektiva” kunskapsindex (se tabell A8) är förhållandevis klart korrelerat med det subjektiva måttet. Människor som tror sig vara kunniga visar sig också ofta vara det. Korrelationen är +0.45; ett klart anständigt samband. En grupp som uppvisar en lägre korrelation än genomsnittet är de allra yngsta (+0.38). Det beror till en del på en kaxig attityd. De tror att de är kunnigare än de är.

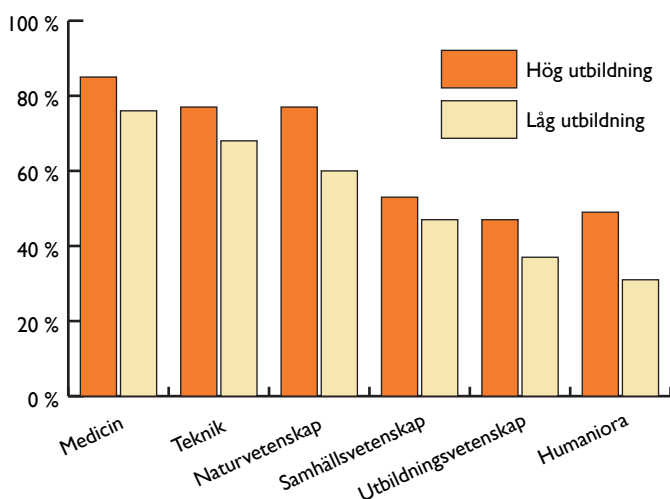
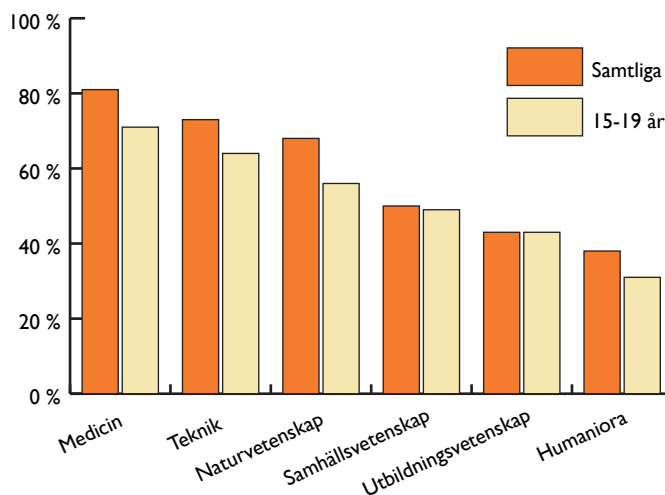
Sambandet mellan människornas ”objektiva” kännedom om vad som är vetenskap och viljan att satsa på spetsforskning visar sig vara positivt enligt hypotesen och aningen starkare än motsvarande samband för det subjektiva kunskapsmättet. Korrelationen är +0.17 mot +0.15 för det subjektiva måttet; ingen stor skillnad. Normativt vill vi att det i första hand skall vara människor som kan något om vetenskap som vill satsa mer. Om kunniga människor inte vill satsa på mer forskning medan okunniga vill det skulle forskningen och politiken ha ett legitimitetsproblem. Men så är det alltså inte. Sambandet är positivt. Ju kunnigare desto mer vill man satsa på spetsforskning.

Förtroende för forskning inom olika fakultetsområden

Förtroende har både en kognitiv och en affektiv komponent. Vi litar inte på andra människor eller institutioner reservationslöst, utan kännedom om vad de gjort tidigare eller vad de står för inför framtiden. Men samtidigt kan vi av gammal vana hysa mycket starka lojaliteter och känslor för personer och företeelser vars göranden vi inte alltid är väl uppdaterade på. Mätmassigt är det ofta svårt att skilja de båda komponenterna åt. I vårt fall med förtroende för forskning förväntar vi oss normativt att det finns ett positivt samband mellan kunskap och grad av förtroende. Ett rent affektbaserat förtroende vore svårt att hantera. Forskning bör rimligen ha mer att göra med kunskap än med känslor; så också forskningsförtroende kan man tycka.

När det gäller forskningsförtroende har vi mätt den på två olika sätt, dels som förtroende för den forskning som bedrivs inom olika ämnesområden, dels som grad av förtroende för yrkesgruppen forskare. Resultaten i figur 5 och 6 visar utfallet för sex olika fakultetsområden i SOM-mätningarna 2002-2004 (se även tabellerna A9 och A10).

Figur 5. "Allmänt sett, vilket förtroende har du för den forskning som bedrivs inom Sverige inom följande områden?" Andel som svarat "mycket stort" eller "ganska stort" av samtliga svarande samt av gruppen 15-19 år. Fler svarsresultat ges i tabellerna A9 och A10.

Figur 6. "Allmänt sett, vilket förtroende har du för den forskning som bedrivs inom Sverige inom följande områden?" Andel som svarat "mycket stort" eller "ganska stort" av dem med hög respektive låg utbildning. Fler svarsresultat ges i tabellerna A9 och A10.

Medicin klarar sig bäst med något över 80 procent som uttrycker ett mycket eller ganska högt förtroende. Teknik och naturvetenskap följer därefter med förtroendesiffror kring 70 procent. Samhällsvetenskap (cirka 50 procent) och utbildningsvetenskap (43 procent) uppnår sämre resultat, men inte lägst där hamnar humaniora med omkring 40 procent som har ett mycket eller ganska stort förtroende. En del av förklaringen till humanioras och även till utbildningsvetenskapens svaga resultat är många svarspersoner inte har någon åsikt. Benämningarna - eller på modernt reklamspråk varumärkena - humaniora och utbildningsvetenskap är förhållandevis okända.

Genomsnittligt sett är förtroendeskilnaderna små mellan olika sociala och politiska grupper. Inga könsskillnader finns, äldre är dock något mer förtroendefulla än de yngsta, liksom högutbildade har ett något högre förtroende än lågutbildade. Partipolitiskt hyser sympatisörer till fp, m och mp högst förtroende för forskning 2004 medan c-sympatisörer har lägst förtroende. Tidigare år har miljöpartister legat lägst. Bakom resultaten skymtar olika utbildningsnivåer. Men alla skillnader är mycket små.

Resultaten för de olika fakultetsområdena skiljer sig något mer mellan olika grupper. Män har mer förtroende än kvinnor för speciellt teknisk forskning men också för naturvetenskap. Kvinnor hyser mer förtroende än män för forskning inom medicin, samhällsvetenskap, utbildningsvetenskap och humaniora. Könsskillnaderna är som störst när det gäller teknik och utbildningsvetenskap. Ungdomens forskningsförtroende relativt äldres är speciellt lågt för medicinsk forskning och forskning inom teknik och naturvetenskap. Ålderskillnaderna är klart mindre när det gäller samhällsvetenskap, utbildning och humaniora. Partimässigt toppar fp-anhängare förtroendet för medicin med mp-sympatisörer lägst. När det gäller teknik och naturvetenskap toppar också folkpartister men med v- respektive c-sympatisörer i botten. Humaniora uppvisar miljöpartister som mest förtroendefulla med kd-sympatisörer lägst. När det gäller samhällsvetenskap hamnar också kristdemokraters förtroende lägst med folkpartister på toppen.

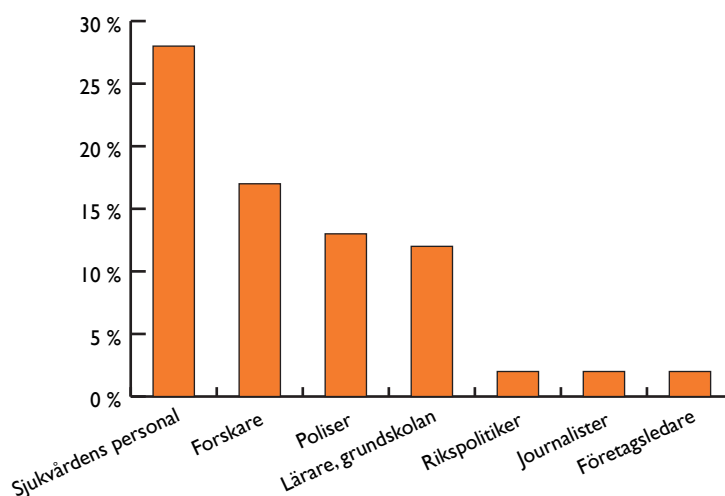
Förtroende för forskning visar sig enligt vår normativa hypotes vara positivt kopplad till kunskap. Korrelationerna mellan ett genomsnittligt förtroendeindex för alla sex fakultetsområdena och våra två kunskapsmått är inte imponerande starka men de är positiva, +0.17 för subjektiv kunskap och +0.18 för det ”objektiva” kunskapsmättet.

Förtroende för forskare som yrkesgrupp

Universiteten toppar SOMs förtroendelista tillsammans med sjukvården 2004 (se tabell A11). Forskare som yrkesgrupp lyckas inte fullt lika bra när de jämförs med sjukvårdens personal. När det gäller förtroende för olika yrkesgrupper intar sjukvårdens personal en klar förstaplats på SOMs rangordning. Men forskare kommer tvåa, nätt före poliser och lärare i grundskolan men klart före rikspolitiker, journalister och företagsledare (se figur 7).

Förtroendet för en verksamhet och för dess företrädare brukar oftast hänga samman. Det finns i de flesta fall ett positivt samband som dock inte alltid behöver vara påtagligt starkt. I vårt fall är korrelationen mellan förtroendeindexet för forskningen och förtroendet för forskare som yrkesgrupp +0.33.

Figur 7. ”Allmänt sett, hur stort förtroende har Du för det sätt på vilket följande grupper sköter sitt arbete?” Andel som svarat ”mycket stort”. Detaljerade svarsresultat ges i tabellerna A12 och A13

Det visar sig också att sambandet mellan förtroendet för yrkesgruppen forskare och våra båda kunskapsmått är positivt, +0.24 med det subjektiva måttet och +0.23 med det ”objektiva”; ett klart tillfredställande resultat ur normativ synpunkt. Människor med kunskaper om vet-

enskap har ett större förtroende för forskare än okunniga människor. Det hade varit alarmerande om det varit tvärtom. Men nu är det inte så. Förtroende för forskare vilar på någon form av kunskapsbas, liksom förtroende för forskning som sådan.

Förtroende centralt för viljan att satsa på spetsforskning

Vår grundfråga om sambandet mellan intresset för att satsa på världsbästaforskning och kunskap respektive förtroende får i huvudsak samma svar som vid de tidigare testerna 2002 och 2003. Det är främst människor med förtroende och kunskaper som vill satsa på spetsforskning i Sverige. En regressionsanalys med graden av forskningsprioritering som beroende variabel och genomsnittligt forskningsförtroende, subjektiv respektive ”objektiv” kunskap och utbildningsgrad som oberoende variabler förklarar 21 procent av variansen i viljan att satsa på högkvalitativ forskning. Förtroendevariabeln uppvisar den klart starkaste direkteffekten. Objektiva och subjektiva kunskaper har båda självständiga effekter oberoende av varandra. Båda effekterna är emellertid svaga med inverkan av objektiv kunskap något starkare än inverkan av subjektiv kunskap. Formell utbildning har ingen oberoende effekt på graden av forskningsprioritering.

En tolkning av resultatet skulle kunna vara att kunniga människor oberoende av skolutbildningsnivå vill satsa på forskning, men det vill också självsäkra och lite kaxiga människor. Men viktigast är förtroende. Det är nyckelfaktorn. Människor utan förtroende för vetenskap och forskning är klart mindre villiga att satsa på spetsforskning än människor med forskningstilltro. Ett brett folkligt stöd för svensk forskning på världsbästa nivå kräver de många människornas förtroende.

Noter

¹ Korrelationen anges som ett tal mellan -1 och $+1$, där $+1$ betyder att parametrarna är helt korrelerade, dvs är man mycket kunnig anser man det också ”mycket viktigt” att satsa på området. På motsvarande sätt betyder -1 omvänd korrelation mellan de två parametrarna, vilket skulle betyda att de som är mycket kunniga på ett område anser det ”inte alls viktigt” att satsa på det.

² Om vi slår samman datamängderna för SOM-studierna 2002-2004 får vi en tillräckligt stor mängd för att kunna bryta ned resultaten efter kön och ålder samtidigt. I den större sammanslagna datamängden blir resultatet för andelen som uppger att astrologi är en vetenskap: 15-19 år män 24 procent/kvinnor 28 procent; 50-59 år män 9 procent/kvinnor 18 procent; 80-85 år män 11 procent/kvinnor 13 procent. Andel som uppger att parapsykologi är en vetenskap: 15-19 år män 22 procent/kvinnor 24 procent; 50-59 år män 9 procent/kvinnor 11 procent; 80-85 år män 6 procent/kvinnor 7 procent.

II. Tabeller

Tabell A1 Svenska folkets uppfattning om vilka områden som skall forskningsprioriteras (procent)

Fråga: "Hur viktigt anser Du det vara att det i Sverige satsas på forskning på världsbästa nivå inom följande områden?"

Område	Mycket viktigt	Ganska viktigt	Inte särskilt viktigt	Inte alls viktigt	Ingen uppfattning	Summa procent
Cancer						
2002	78	17	3	0	2	100
2003	81	15	2	0	2	100
Reumatiska sjukdomar						
2004	59	32	4	0	5	100
Miljö						
2002	57	34	5	0	2	100
2003	58	32	6	1	3	100
2004	51	37	6	1	5	100
Energi						
2002	54	35	5	1	5	100
Teknik						
2003	47	38	8	1	6	100
Genteknik						
2002	27	30	26	9	8	100
2003	35	29	20	9	7	100
2004	24	34	23	8	11	100
Pedagogik						
2002	35	44	12	2	7	100
IT						
2002	28	44	17	2	9	100
2004	28	42	17	2	11	100
Transportteknik						
2002	26	45	20	1	8	100
Nationalekonomi						
2003	26	44	19	3	8	100
Historia						
2002	10	29	42	11	8	100
2003	13	28	35	13	11	100
Arkeologi						
2004	9	30	39	11	11	100
Rymden						
2004	9	25	40	14	12	100
Filosofi						
2004	8	20	39	16	17	100

Källa: SOM-undersökningen 2002-2004.

Tabell A2 Prioriteringar av forskningssatsningar 2004. Andel som svarat mycket viktigt (procent)

Fråga: "Hur viktigt anser Du det är att det i Sverige satsas på forskning på världsbästa nivå inom följande områden?"

	Reumatiska sjukdomar	Miljö	Genteknik	IT	Arkeologi	Rymden	Filosofi	Summerat index medeltal
Samtliga	59	51	24	28	9	9	8	2,8
Man	56	48	26	34	9	10	8	2,8
Kvinna	61	55	21	21	8	7	7	2,7
15-19	49	47	2	20	8	17	6	2,7
20-29	47	48	22	26	10	9	8	2,7
30-64	56	51	24	29	8	8	8	2,8
65-85	74	54	26	28	8	8	8	2,8
låg utbildning	69	54	20	23	9	9	7	2,8
medellåg	60	50	24	26	7	9	6	2,7
medelhög	56	49	25	29	10	9	10	2,8
hög utbildning	46	53	29	37	8	9	10	2,8
Partisympti								
v	57	63	23	21	13	10	14	2,8
s	59	53	19	27	6	6	6	2,7
mp	50	74	23	19	11	8	12	2,8
c	60	43	16	18	4	4	5	2,7
fp	53	49	32	35	6	9	6	2,8
kd	61	51	20	24	7	8	7	2,7
m	63	45	31	38	11	11	7	2,8
övrigt	64	33	21	22	7	12	7	2,6

Kommentar: Personer som ej besvarade prioriteringsfrågorna (= mellan 4-6 procent) ingår inte i procent-basen. Det summerade indexet omfattar alla områdena och kan variera mellan 1-4 där höga värden visar på en hög prioritering när det gäller forskningssatsningar.

Tabell A3 Bedömning av egen kunnsighet 2004 (procent)

Fråga: "Hur kunnig anser Du personligen att Du är inom följande områden?"

	Djur & natur	Samhälls- kunskap	Mate- matik	Hälsa & medicin	IT/ data	Filosofi	Rymden	Summerat index; medeltal
Samtliga	53	53	49	49	40	30	29	43
Man	55	56	54	44	45	31	35	45
Kvinna	52	49	45	55	35	28	23	40
15-19	49	52	50	39	53	33	35	44
20-29	55	55	50	52	44	31	31	46
30-64	52	52	51	49	53	33	34	45
65-85	51	48	44	46	18	22	18	35
låg utbildning	50	45	41	39	23	18	19	33
medellåg	53	52	48	47	40	28	29	42
medelhög	55	56	51	55	49	36	32	48
hög utbildning	56	60	58	60	52	42	38	52
Partisympti								
v	55	57	48	52	41	36	31	45
s	52	51	48	48	38	26	27	41
mp	54	51	43	52	41	39	32	45
c	55	48	48	43	30	22	20	38
fp	53	57	53	52	48	34	33	47
kd	50	49	47	52	37	29	23	40
m	55	56	54	53	45	31	34	46
övrigt	57	51	50	48	42	26	30	43
Samtliga 2002	56	54	52	49	41	-	-	-

Kommentar: Ju högre medeltal, desto kunnigare. Skalan kan variera mellan 0 (helt okunnig) och 100 (mycket kunnig). Frågeskalans värden mellan 0-10 har multiplicerats med 10. Personer som ej besvarade kunnsighetsfrågorna (mellan 4-6 procent) är ej medtagna i procentbasen. Det summerade indexet varierar också mellan 0-100 där högre värden indikerar hög subjektiv kunnsighet. Indexet omfattar samtliga områden.

Tabell A4 Astronomi – en vetenskap? (procent)

Fråga: "I vilken utsträckning bedömer Du följande områden som vetenskapliga?"

	Inte alls vetenskapligt (1,2)	Mittsvar (3)	I högsta grad vetenskapligt (4,5)	Ingen åsikt	Summa procent
Samtliga	8	15	62	15	100
Man	9	15	64	12	100
Kvinna	7	15	61	17	100
15-19	6	11	66	17	100
20-29	5	13	72	10	100
30-64	8	17	64	11	100
65-85	10	13	50	27	100
låg utbildning	13	18	41	28	100
medellåg	7	18	60	15	100
medelhög	7	13	72	8	100
hög utbildning	4	9	83	4	100
Partisympti					
v	12	19	62	7	100
s	9	17	57	17	100
mp	3	10	79	8	100
c	11	15	55	19	100
fp	5	13	74	8	100
kd	10	13	56	21	100
m	8	13	66	14	100
övrigt	9	12	61	18	100

Källa: Riks-SOM 2004.

Kommentar: Undersökningsspersonerna fick besvara enkätfrågor med hjälp av en skala mellan 1 (inte alls vetenskapligt) och 5 (i högsta grad vetenskapligt). "Rätt" svar har inringats.

Tabell A5 Astrologi – en vetenskap? (procent)

Fråga: ”I vilken utsträckning bedömer Du följande områden som vetenskapliga?”

	Inte alls vetenskapligt (1,2)	Mittsvar (3)	I högsta grad vetenskapligt (4,5)	Ingen åsikt	Summa procent
Samtliga	59	12	14	15	100
Man	65	10	12	13	100
Kvinna	52	15	15	18	100
15-19	44	19	21	16	100
20-29	61	13	17	9	100
30-64	66	12	11	11	100
65-85	42	11	18	29	100
låg utbildning	40	15	16	29	100
medellåg	56	13	16	15	100
medelhög	66	11	15	8	100
hög utbildning	79	9	7	5	100
Partisympti					
v	64	14	13	9	100
s	53	14	16	17	100
mp	60	18	13	9	100
c	57	13	14	16	100
fp	69	11	11	9	100
kd	51	18	8	23	100
m	63	10	13	14	100
övrigt	61	6	16	17	100

Källa: Riks-SOM 2004.*Kommentar:* Undersökningspersonerna fick besvara enkätfrågor med hjälp av en skala mellan 1 (inte alls vetenskapligt) och 5 (i högsta grad vetenskapligt). ”Rätt” svar har inringats.

Tabell A6 Biologi – en vetenskap? (procent)

Fråga: ”I vilken utsträckning bedömer Du följande områden som vetenskapliga?”

	Inte alls vetenskapligt (1,2)	Mittsvar (3)	I högsta grad vetenskapligt (4,5)	Ingen åsikt	Summa procent
Samtliga	2	8	79	11	100
Man	2	9	80	9	100
Kvinna	2	8	77	13	100
15-19	1	7	76	16	100
20-29	0	8	85	7	100
30-64	2	7	82	9	100
65-85	3	12	66	19	100
låg utbildning	4	14	59	23	100
medellåg	2	10	79	9	100
medelhög	0	6	88	6	100
hög utbildning	1	2	94	3	100
Partisympti					
v	1	8	84	7	100
s	3	10	74	13	100
mp	0	3	89	8	100
c	3	14	71	12	100
fp	0	8	87	5	100
kd	1	9	74	16	100
m	2	6	84	8	100
övrigt	0	7	78	15	100

Källa: Riks-SOM 2004.

Kommentar: Undersökningsspersonerna fick besvara enkätfrågor med hjälp av en skala mellan 1 (inte alls vetenskapligt) och 5 (i högsta grad vetenskapligt). ”Rätt” svar har inringats.

Tabell A7 Parapsykologi – en vetenskap? (procent)

Fråga: ”I vilken utsträckning bedömer Du följande områden som vetenskapliga?”

	Inte alls vetenskapligt (1,2)	Mittsvar (3)	I högsta grad vetenskapligt (4,5)	Ingen åsikt	Summa procent
Samtliga	54	18	11	17	100
Man	57	18	10	15	100
Kvinna	51	18	12	19	100
15-19	43	18	20	19	100
20-29	50	26	16	8	100
30-64	60	18	10	12	100
65-85	43	14	9	34	100
låg utbildning	41	17	9	33	100
medellåg	53	19	12	16	100
medelhög	60	17	13	10	100
hög utbildning	65	19	10	6	100
Partisympti					
v	49	26	16	9	100
s	53	15	11	21	100
mp	57	18	14	11	100
c	53	21	9	17	100
fp	62	19	9	10	100
kd	49	13	11	27	100
m	55	20	9	16	100
övrigt	57	15	10	18	100

Källa: Riks-SOM 2004.*Kommentar:* Undersökningspersonerna fick besvara enkätfrågor med hjälp av en skala mellan 1 (inte alls vetenskapligt) och 5 (i högsta grad vetenskapligt). ”Rätt” svar har inringats.

Tabell A8 Grad av kunnighet om vad som är vetenskap (medeltal)

	Summerat index; medeltal
Samtliga	3,9
Man	4,0
Kvinna	3,8
15-19	3,8
20-29	4,0
30-64	4,0
65-85	3,5
låg utbildning	3,3
medellåg	3,8
medelhög	4,1
hög utbildning	4,4
Medieexponering	
läser morgontidning 7 dagar i veckan	4,1
läser ej	3,8
läser kvällstidning 7 dagar i veckan	3,6
läser ej	3,9
ser på Aktuellt/Rapport 7 dagar i veckan	3,7
ser aldrig	3,5
ser på TV4:s Nyheter 7 dagar i veckan	3,6
ser aldrig	4,2
Partisypati	
v	4,0
s	3,7
mp	4,2
c	3,7
fp	4,2
kd	3,8
m	4,0
övrigt	3,9

Kommentar: Det ”objektiva” kunskapsindexet bygger på frågorna om huruvida Astronomi (ja), Biologi (ja) och Astrologi (nej) är vetenskaper. Indexet kan variera mellan 1-5 där högre värden indikerar goda kunskaper.

Tabell A9 Förtroende för forskning inom olika områden (procent)

Fråga: "Allmänt sett, vilket förtroende har Du för den forskning som bedrivs inom Sverige inom följande områden?"

Område	Mycket/ganska stort förtroende	Varken eller	Mycket/ganska litet förtroende	Ingen uppfattning	Summa procent
Medicin					100
2002	84	9	2	5	
2003	84	8	2	6	100
2004	81	9	2	8	100
Teknik					
2002	71	16	2	11	100
2003	71	14	1	14	100
2004	73	14	1	12	100
Naturvetenskap					100
2002	63	22	1	14	
2003	68	16	1	15	100
2004	68	17	1	14	100
Samhällsvetenskap					100
2002	48	33	3	16	100
2003	52	28	3	17	
2004	50	29	3	18	
Utbildningsvetenskap					100
2004	43	26	6	25	100
Humaniora					100
2002	37	29	5	29	100
2003	41	24	3	32	100
2004	38	26	4	32	100

Källa: SOM-undersökningarna 2002-2004.

Kommentar: Enkätfrågan omfattade svarsalternativen mycket respektive ganska stort förtroende, varken stort eller litet förtroende, mycket respektive ganska litet förtroende samt ingen uppfattning. Svaret "ingen uppfattning" ingår i procentbasen, men inte personer som hoppat över att svara. Den senare gruppen omfattade 2002 4-7 procent, 2003 3-5 procent och 2004 4-5 procent av undersökningspersonerna.

Tabell A10 Förtroende för svensk forskning 2004. Andel med mycket eller ganska stort förtroende inom olika områden (procent)

Fråga: ”Allmänt sett, vilket förtroende har Du för den forskning som bedrivs inom Sverige inom följande områden?”

	Medicin	Teknik	Naturvetenskap	Samhällsvetenskap	Utbildningsvetenskap	Humaniora	Summerat index; medeltal
Samtliga	81	73	68	50	43	38	3,7
Man	80	79	69	49	39	35	3,7
Kvinna	82	68	67	51	46	41	3,7
15-19	71	64	56	49	43	31	3,6
20-29	73	66	64	50	41	36	3,7
30-64	82	75	70	50	43	39	3,7
65-85	85	77	67	52	41	40	3,8
låg utbildning	76	68	60	47	37	31	3,7
medellåg	82	75	69	52	41	36	3,7
medelhög	81	75	66	49	47	41	3,7
hög utbildning	85	77	77	53	47	49	3,8
Partisynpati							
v	75	64	67	48	45	40	3,7
s	82	71	66	51	44	37	3,7
mp	74	71	71	53	54	52	3,8
c	77	69	59	48	34	31	3,6
fp	90	83	78	56	45	41	3,8
kd	83	75	68	44	37	36	3,7
m	87	82	75	54	41	41	3,8
övrigt	71	68	56	35	34	31	3,5

Kommentar: Personer som ej besvarat förtroendefrågorna ingår inte i procentbasen (= 4-7 procent av undersökningspersonerna). Det summerade indexet omfattar alla områdena. Det varierar mellan 1-5 där höga värden indikerar högt förtroende.

Tabell A11 Förtroendet för samhällsinstitutioner 2004 (procent och balansmått)

Samhällsinstitution	Mycket stort	Ganska stort	Varken/ eller	Ganska litet	Mycket litet	Summa procent	Balansmått
Sjukvården	15	50	21	11	3	100	+51
Universitet/högskolor	8	49	37	4	2	100	+51
Polisen	9	49	27	12	3	100	+43
Radio/TV	6	43	41	8	2	100	+39
Grundskolan	7	41	37	12	3	100	+33
FN	7	38	36	12	7	100	+26
Domstolarna	8	37	35	15	5	100	+25
Bankerna	7	31	36	19	7	100	+12
Kungahuset	11	26	37	13	13	100	+11
Dagspressen	2	27	45	20	6	100	+3
Svenska kyrkan	5	22	44	16	13	100	-2
Försvaret	5	21	46	19	9	100	-2
Riksdagen	3	22	43	22	10	100	-7
Regeringen	3	22	37	26	12	100	-13
Kommunstyrelserna	2	17	44	27	10	100	-18
Storföretagen	2	17	43	27	11	100	-19
De fackliga organisationerna	2	18	40	27	13	100	-20
De politiska partierna	2	11	43	30	14	100	-31
EU-kommissionen	1	11	38	28	22	100	-38
Europaparlamentet	1	10	38	27	24	100	-40

Kommentar: Tabellen redovisar en sammanläggning av resultaten från de två nationella SOM-undersökningarna 2004 (antal svar = 3 435) Personer som hoppat över hela frågan eller ej besvarat förtroendefrågan för någon enskild institution är inte medtagna i procentalen. Dyliga svar var sällsynta och lämnades av endast mellan fem och sju procent för de olika institutionerna. Balansmättet kan gå mellan +100 (alla svars personer anger stort förtroende) och -100 (alla svars personer anger litet förtroende).

Not: Tabellen är hämtad ur kapitlet om institutionsförtroende i boken "Lyckan kommer, lyckan går", Holmberg och Weibull, SOM 2005. Där finns mer att läsa om dessa resultat.

Tabell A12 Förtroendet för yrkesgrupper (procent)

Fråga: "Allmänt sett, hur stort förtroende har Du för det sätt på vilket följande grupper sköter sitt arbete?"

	Mycket stort	Ganska stort	Varken/ eller	Ganska litet	Mycket litet	Ingen uppfattning	Summa procent
Sjukvårdens personal							
2002	28	57	10	3	1	1	100
2003	25	55	13	4	1	2	100
2004	28	56	11	3	1	1	100
Forskare							
2002	18	49	21	2	1	9	100
2003	14	40	24	3	1	18	100
2004	17	49	22	3	0	9	100
Poliser							
2002	17	49	22	7	3	2	100
2003	13	49	22	11	4	1	100
2004	13	55	20	7	4	1	100
Lärare, grundskolan							
2002	14	48	24	6	2	6	100
2003	10	48	25	6	1	10	100
2004	12	54	22	5	2	5	100
Rikspolitiker							
2002	2	27	40	18	9	4	100
2003	2	22	37	23	10	6	100
2004	2	22	41	20	11	4	100
Journalister, radio-TV							
2002	3	26	40	19	9	3	100
2003	2	24	41	21	9	3	100
Journalister							
2004	2	22	46	19	8	3	100
Journalister, dagspress							
2002	2	19	39	23	13	4	100
2003	1	14	35	29	18	4	100
Företagsledare							
2003	2	19	37	19	12	11	100

Kommentar: Resultaten bygger på data från Riks-SOM 2002-2004

Tabell A13 Förtroendet för forskare 2004 (procent)

Fråga: "Allmänt sett, hur stort förtroende har Du för det sätt på vilket följande grupper sköter sitt arbete?"

	Mycket stort	Ganska stort	Varken/ eller	Ganska litet	Mycket litet	Ingen uppfattning	Summa procent
Samtliga	17	49	22	3	0	9	100
Man	16	49	23	3	1	8	100
Kvinna	19	48	21	3	0	9	100
15-19	25	40	23	3	1	8	100
20-29	17	53	23	4	0	3	100
30-64	16	51	23	3	0	7	100
65-85	19	43	20	1	0	17	100
låg utbildning	16	43	24	2	1	14	100
medellåg	19	47	23	2	0	9	100
medelhög	18	53	20	3	1	5	100
hög utbildning	16	54	22	4	0	4	100
Partisympati							
v	19	50	19	5	1	6	100
s	17	49	23	2	0	9	100
mp	19	51	24	2	0	4	100
c	15	47	20	6	1	11	100
fp	21	50	16	3	1	10	100
kd	13	51	26	0	0	10	100
m	18	50	22	2	0	8	100
övrigt	12	45	27	4	0	12	100

Källa: Riks-SOM 2004

Tabell A14 Har den vetenskapliga utvecklingen gynnat eller missgynnat vanliga människor?

Fråga: "Anser Du att den vetenskapliga utvecklingen de senaste årtiondena har gjort livet bättre eller sämre för vanliga människor?"

	Mycket bättre	Något bättre	Varken bättre eller sämre	Något sämre	Mycket sämre	Ingen uppfattning	Summa procent
Samtliga	32	47	13	2	0	6	100
Man	36	46	11	2	0	5	100
Kvinna	29	47	14	2	0	8	100
15-19	26	43	9	4	1	17	100
20-29	32	42	16	2	0	8	100
30-64	32	48	12	2	1	5	100
65-85	34	47	13	1	0	5	100
låg utbildning	28	49	12	1	1	9	100
medellåg	33	45	14	2	1	5	100
medelhög	29	51	12	2	1	5	100
hög utbildning	40	43	11	2	0	4	100
Partisynpati							
v	28	49	15	5	0	3	100
s	31	47	14	1	1	6	100
mp	28	46	14	2	1	9	100
c	23	56	15	2	1	3	100
fp	43	45	4	1	1	6	100
kd	28	46	17	3	0	6	100
m	39	45	12	1	0	3	100
övrigt	32	41	13	4	0	10	100
Samtliga 2002	32	46	13	3	0	6	100

Kommentar: Resultaten kommer från Riks-SOM 2004. Andelen personer som ej besvarade frågan var 4 procent 2002 och 2 procent 2004. De ingår inte i analysen.

VA-Rapporter

- 2002:1 Vad tycker folk i andra länder?
- 2002:2 Allmänhetens syn på vetenskap
- 2002:3 Forskares syn på samtal med allmänheten
- 2002:4 Ungas syn på vetenskap

- 2003:1 Vetenskapen i Samhället
  - resultat från SOM-undersökningen 2002
- 2003:2 VA-studier under luppen:
Synen på vetenskap 2002
  - en analys
- 2003:3 Allmänhetens syn på Vetenskap 2003
- 2003:4 Forskares syn på Vetenskap och Allmänhet
  - intervjuundersökning 2003
- 2003:5 Forskares syn på samtal med Allmänheten
  - en fokusgruppsstudie
  - Delrapport

- 2004:1 Vetenskapen i Samhället
  - resultat från SOM-undersökningen 2003
- 2004:2 Lärares inställning till vetenskap och forskningsbaserad kunskap
  - en översikt av några svenska forskningsrapporter
  - några goda exempel på mötesplatser
- 2004:3 Allmänhetens syn på Vetenskap 2004
- 2004:4 Lärares syn på Vetenskap
  - intervjuundersökning 2004
- 2004:5 Forskares syn på samtal med Allmänheten
  - en fokusgruppsstudie
  - Slutrapport
- 2004:6 Vad tycker folk i andra länder 2004?
  - analys 2004 av några utländska opinionsundersökningar

- 2005:1 Vetenskapen i Samhället
  - resultat från SOM-undersökningen 2004
- 2005:2 Lärare om företagsamhet
- 2005:3 Eurobarometrar om Vetenskap 2005
- 2005:4 Allmänhetens syn på Vetenskap 2005
- 2005:5 Vetenskap i Press
  - en innehållsanalys
- 2005:6 Journalisters syn på Vetenskap

Föreningen Vetenskap & Allmänhet, VA, vill främja dialog, öppenhet och förståelse mellan allmänhet och forskare. VA vill inspirera till samtal om forskning och skapa nya mötesplatser på oväntade arenor kring engagerande frågor. Alla skall kunna möta forskare för att utbyta idéer och bättre förstå forskningens resultat, arbetet för att nå dit och vetenskapens roll i samhället.

Föreningens mål är att

- öka kontakterna och utbytet av idéer mellan allmänhet och forskare
- öka allmänhetens kunskap om forskningens metoder och resultat
- utveckla forskarnas lyhördhet och förståelse för allmänhetens frågor om och oro för forskning
- bygga regionala, nationella och internationella nätverk för erfarenhetsutbyte och möten.

Verksamheten inriktas mot tre områden:

- **Kunskapsbyggande** om gränssytan mellan allmänhet och vetenskap genom opinionsundersökningar och studier om vad allmänheten, ungdomar och särskilda grupper anser om forskning och hur forskare ser på dialog med allmänheten
- **Samtal** mellan forskare och allmänhet; att katalysera eller i egen regi prova okonventionella former, arenor och teman
- **Erfarenhetsförmedling** av metoder, former och teman för samtal och spridning av kunskaper från studierna

Vetenskap & Allmänhet, VA bildades 2002 och har under de första verksamhetsåren genomfört ett antal studier och undersökningar, prövat annorlunda samtalsformer och olika metoder för erfarenhetsförmedling, framför allt via Internet. Resultaten presenteras på föreningens webbplats: www.v-a.se.